

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — FORȚA POLITICĂ CONDUCĂTOARE ÎN OPERA DE TRANSFORMARE REVOLUȚIONARĂ A SOCIETĂȚII ÎN ROMÂNIA — SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ — 5 MAI 1981

La Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România a avut loc, marți 5 mai 1981, sesiunea științifică pe tema: *Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare în opera de transformare revoluționară a societății în România*, organizată de Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România, Academia „Ștefan Gheorghiu” și Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.

La lucrări au participat tovarășii Ilie Verdeț, Constantin Dăscălescu, Cornelia Filipaș, Aneta Spornic, Mihai Gere, Cornel Onescu, Ilie Rădulescu.

Au luat parte, de asemenea, membri ai C.C. al P.C.R., vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, activiști de partid, cadre didactice și cercetători din domeniul științelor sociale și politice, studenți.

Deschizând lucrările sesiunii, tovarășul Ilie Verdeț, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, s-a referit mai întâi la însemnătatea istorică în viața clasei muncitoare, a întregului nostru popor a făuririi, în mai 1921, a Partidului Comunist Român, care a dat un impuls puternic mișcării revoluționare și democratice din România, a condus marile lupte muncitorești și antifasciste din perioada interbelică, a organizat cu succes revoluția de eliberare națională și socială din august 1944 ce a deschis un nou capitol în istoria României.

Înfățișând apoi luptele conduse de P.C.R. pentru îndeplinirea marilor transformări revoluționare din ultimii 36 de ani, vorbitorul a subliniat rolul partidului ca forță politică conducătoare a societății, misiunea sa istorică în conducerea destinului națiunii noastre, creșterea legăturilor sale indisolubile cu masele largi de oameni ai muncii, capacitatea sa de a organiza, mobiliza și canaliza energiile întregului popor spre îndeplinirea marilor obiective de înflorire a patriei, de dezvoltare multilaterală a personalității umane.

În realizarea operei de edificare a societății socialiste, a spus vorbitorul, Congresul

al IX-lea al P.C.R., din iulie 1965, alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului au marcat o perioadă de însemnătate deosebită în viața partidului și a țării, au dat un suflu nou înaintării României pe drumul socialismului și comunismului. Începutul făcut la Congresul al IX-lea a fost amplificat de congresele al X-lea, al XI-lea și al XII-lea, ca și de conferințele naționale ale partidului, care au determinat progrese grandioase în dezvoltarea României socialiste. Politica partidului — a spus în continuare vorbitorul — a fost validată de viață, iar perioada istorică marcată de aceste congrese s-a dovedit a fi cea mai dinamică și cea mai fertilă din istoria poporului nostru.

Înfățișând apoi tabloul României de azi, marile realizări obținute de poporul român în toate domeniile de activitate, precum și perspectivele mărețe ce se deschid țării noastre, vorbitorul a arătat că toate aceste mari realizări sînt indisolubil legate de personalitatea și activitatea prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a adus și aduce o contribuție hotărîtoare la elaborarea programelor construcției socialiste, a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru.

În continuare, tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., a prezentat comunicarea *Partidului Comunist Român — centrul vital al națiunii*.

Comunicarea a relevat cu deosebită pregnanță misiunea istorică a partidului comunistilor în procesul dezvoltării revoluționare a României pe calea socialismului victorios, a comunismului. În acest context, a fost subliniat meritul nepieritor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea unei concepții unitare, încheiate, armonioase, cu privire la locul și rolul partidului în lupta revoluționară, pentru victoria socialismului în patria noastră.

Analiza istorică, a spus vorbitorul, evidențiază adevărul că P.C.R., continuator al celor mai luminoase tradiții revoluționare de luptă ale maselor, a făcut din îndeplinirea aspirațiilor fundamentale de dreptate socială și

națională ale poporului suprema rațiune a existenței sale, fapt ce a determinat ca poporul să-l înconjoare cu dragoste și devotament nețărmurit, să-l considere drept unicul conducător al națiunii noastre socialiste.

În comunicare a fost reliefată preocuparea permanentă a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru perfecționarea continuă a muncii de partid, pentru adoptarea unor forme, căi, modalități concrete de exercitare a rolului conducător al partidului în deplin consens cu condițiile specifice României, cu schimbările profunde ce au loc continuu în viața economico-socială, în structura societății socialiste.

Comunicarea prezentată de tovarăsa **Cornelia Filipaș**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., viceprim-ministru al guvernului, a abordat problemele ridicării nivelului de trai, ale realizării unei noi calități a vieții în politica partidului și statului nostru. S-a subliniat că întreaga strategie a dezvoltării economico-sociale a României socialiste a fost și este subordonată creșterii permanente a nivelului de trai al întregului popor, îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și de viață ale tuturor cetățenilor țării, afirmării plene a personalității umane, sporirii gradului de civilizație; ridicării constante a calității vieții. În acest sens au fost relevate succesele remarcabile obținute în acest domeniu, care demonstrează că, în societatea noastră, clasa muncitoare, toți oamenii muncii beneficiază nemijlocit de tot ce se realizează în România, că bunăstarea și fericirea lor sint țelul suprem al întregii politici a partidului, esența însăși a societății noastre socialiste.

În același timp, s-a arătat că rezultatele obținute în anii construcției socialiste în toate sferele de activitate sub conducerea partidului, trecerea la îndeplinirea prevederilor cincinalului 1981—1985 reprezintă garanția progresului neîncetat al societății noastre.

Tovarăsa **Aneta Spornic**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul educației și învățămîntului, a evidențiat, în comunicarea prezentată, realizările remarcabile obținute în revoluționarea învățămîntului, în activitatea de pregătire și educare a tinerelor generații. Comunicarea relevă concepția revoluționară, modernă elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, orientarea clară spre înfăptuirea unor principii fundamentale, cum sint: pregătirea în profiluri largi a elevilor și studenților, policalificarea, formarea multilaterală a tinerilor bazată pe însușirea științelor fundamentale — matematica, fizica, chimia, biologia — pe însușirea concepției revoluționare despre lume, pe cunoașterea istoriei și culturii patriei; integrarea învățămîntului cu cercetarea științifică și cu producția.

Comunicarea relevă apoi contribuția adusă de învățămînt la dezvoltarea economiei

naționale, subliniind că în cursul cincinalului 1976—1980 învățămîntul a format aproape 1 milion de cadre și a contribuit la perfecționarea mării majorități a lucrătorilor ocupați în diferite domenii de activitate. Vorbitorul a subliniat apoi grija deosebită a partidului și statului nostru pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, care permite desfășurarea acestuia la un nivel calitativ superior.

Tovarășul **Mihai Gere**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., s-a referit pe larg, în comunicarea susținută, la politica Partidului Comunist Român de întărire a unității și frăției dintre toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, pe temelia egalității depline în drepturi. S-a subliniat că, din momentul înființării, partidul clasei noastre muncitoare a știut să pună la temelia tuturor actelor sale ideea unității revoluționare a celor ce muncesc, români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități.

În continuare, se relevă că unitatea de astăzi are la bază un lung proces de transformări revoluționare, condus cu înțelepciune și consecvență de Partidul Comunist Român, pe al cărui stindard a fost și este scris, ca obiectiv principal, făurirea unei societăți drepte, fără exploatare și asuprire, în care fiecare cetățean să poată trăi demn, în egalitate și frăție, să participe la adoptarea deciziilor, să poată beneficia de roadele muncii sale.

În comunicare se arată că la fundamentarea concepției unitare, științifice cu privire la conținutul problemei naționale, la rezolvarea ei în condițiile specifice ale țării noastre, o contribuție hotărîtoare și originală a avut-o și o are tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășul **Cornel Onescu**, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, a prezentat comunicarea *Unitatea clasei muncitoare — temelia forței și dezvoltării societății noastre*. Comunicarea evidențiază procesul istoric al făuririi și dezvoltării partidului clasei muncitoare din România, proces ce constituie un bogat izvor de experiență revoluționară originală, adecvată condițiilor societății românești, o demonstrație vie a capacității partidului nostru comunist de a da soluții, validate de istorie, problemelor de bază ale României contemporane.

Vorbitorul a înfățișat pe larg lupta dusă de partidul nostru pentru refacerea unității rîndurilor clasei muncitoare, pentru crearea Frontului Unic Muncitoresc, pentru înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă, precum și lucrarea dintre P.C.R. și P.S.D., consolidarea necontenită a acesteia în procesul luptei

revoluționare pentru cucerirea puterii politice în țară, unirea deplină, organizatorică, politică și ideologică a rindurilor lor prin crearea, în februarie 1948, a partidului revoluționar unic al clasei muncitoare din țara noastră.

În continuare, vorbitorul a arătat că sub semnul unității depline, o unitate de clasă, de interese, de țeluri politice și ideologice, clasa muncitoare din țara noastră s-a angajat cu toate forțele sale pe frontul construcției socialiste, al realizării unei înalte productivități și eficiențe a muncii sociale, unica bază a edificării și afirmării superiorității socialismului.

Au mai prezentat comunicări tovarășii: **Ion Popescu-Pufuri**, membru al C.C. al P.C.R., directorul institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. — *Importanța istorică a fărurii Partidului Comunist Român pentru dezvoltarea luptei revoluționare a maselor muncitoare din România*; **Tamara Dobrin**, membru al C.C. al P.C.R., președintele executiv al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste — *Partidul Comunist Român în sistemul democrației socialiste. Concepția P.C.R. privind participarea maselor la conducerea societății*; **Mihnea Gheorghiu**, membru al C.C. al P.C.R., președintele Academiei de Științe Sociale și Politice — *Făurirea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, în lumina concepției Partidului Comunist Român privind afirmarea multilaterală a personalității umane*; **Petre Gîgea**, membru al C.C. al P.C.R., ministrul finanțelor — *Concepția Partidului Comunist Român cu privire la mecanismul economico-financiar, autoconducerea muncitorească și autogestiunea economică*; **Ilie Bologa**, membru al C.C. al P.C.R., secretarul comitetului de partid al Întreprinderii de Utilaj chimic „Grivița Roșie” — *Concepția Partidului Comunist Român privind democrația muncitorească*; **Gheorghe Mihoc**, președintele Academiei Republicii Socialiste România — *Revoluția științifică — tehnică și rolul său în dezvoltarea forțelor de producție, în progresul continuu al societății românești*; **Gheorghe Dolgu**, adjunct al ministrului afacerilor externe — *Politica internațională a partidului și statului nostru — exprese a aspirațiilor de colaborare, pace și independență ale poporului român*.

În încheierea lucrărilor, participanții la sesiune au adoptat următoarea telegramă adresată **TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România:

Participanții la sesiunea științifică omagială, organizată în cinstea celei de-a 60-a aniversări a fărurii Partidului Comunist Român, își

îndreaptă în aceste momente de sărbătoare, gândurile și sentimentele de nețărmurită dragoste și recunoștință față de dumneavoastră, mult stimat tovarășe Nicolae Ceaușescu, ilustru conducător al partidului și statului, aducându-vă cu acest prilej jubiliar un cald și vibrant omagiu comunist.

În cadrul sesiunii au fost puse în evidență glorioasele tradiții revoluționare ale clasei noastre muncitoare, ale Partidului Comunist Român — stegarul luptei revoluționare împotriva exploatării și asupririi, pentru eliberarea socială și libertatea națională, conducătorul încercat al poporului în opera de edificare a României socialiste.

Mărețele transformări revoluționare pe care le-a cunoscut societatea noastră în ascensiunea sa socialistă, puternica dezvoltare a economiei naționale, a științei, artei și culturii, creșterea nivelului de trai al poporului, viața democratică a întregii societăți, afirmarea prestigioasă a României pe arena internațională, toate înfăptuirile constructive ale poporului nostru reprezintă cea mai strălucită atestare a justeței politicii Partidului Comunist Român, caracterizată prin aplicarea creatoare a principiilor socialismului științific la condițiile social-istorice din România.

Reunind în rindurile sale peste trei milioane de membri, Partidul Comunist Român reprezintă centrul vital și forța dinamică a societății noastre, îndeplinindu-și cu înaltă răspundere misiunea istorică în conducerea destinului poporului pe drumul societății socialiste multilaterale dezvoltate, al înaintării spre comunism. O preocupare constantă manifestă partidul nostru pentru întărirea solidarității internaționaliste cu popoarele țărilor socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate popoarele și forțele revoluționare angajate în lupta împotriva imperialismului, pentru pace și progres social.

Trăim, alături de întregul popor, sentimente de îndreptățită mîndrie patriotică, știind că la conducerea partidului și statului vă aflați dumneavoastră, cel mai de seamă și prețuit fiu al poporului român, revoluționar încercat și patriot înflăcărat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, personalitate proeminentă a lumii contemporane. Întreaga dezvoltare economico-socială a țării din perioada deschisă de Congresul al IX-lea, continuă întărire și afirmare a rolului politic conducător al partidului, avîntul pe care l-a cunoscut construcția socialistă în toate domeniile poartă amprenta personalității, gândirii și activității dumneavoastră creatoare, profunde și originale. Pentru întregul partid, pentru întregul popor, prodigioasa dumneavoastră activitate revoluționară, de aproape cinci decenii, reprezintă o pildă vie de culezanță comunistă, de devotament nețărmurit față de popor, de luptă

neînfrică pentru triumful socialismului și comunismului, pentru o Românie demnă, liberă, independentă și suverană, stăpână pe destinele sale, într-o lume a păcii, a înțelegerii și colaborării între popoare.

Urmlnd exemplul dumneavoastră minunat de muncă și luptă neobosită pentru binele și prosperitatea patriei, pentru fericirea poporului, participanții la sesiunea omagială vă

asigură, mult iubite și stimăte tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu vor precupeți nici un efort pentru ca, alături de toți oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, să-și aducă contribuția la transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, la înălțarea patriei noastre pe noi culmi ale civilizației socialiste și comuniste.

POLITICA ȘTIINȚIFICĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE ÎNTĂRIRE A CAPACITĂȚII DE APĂRARE A PATRIEI NOASTRE SOCIALISTE — Sesiune științifică, aprilie 1981

În cinstea aniversării a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, Ministerul Apărării Naționale a organizat împreună cu Academia Republicii Socialiste România, Academia de Științe Sociale și Politice și Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. o sesiune de referate și comunicări cu tema *Politica științifică a Partidului Comunist Român de întărire a capacității de apărare a patriei noastre socialiste*.

Din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forțelor armate, s-a transmis participanților la această manifestare un cald salut, de către tovarășul Ion Coman, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Referatele și comunicările prezentate, în plen și pe secțiuni, au înfățișat amplu și argumentat rolul Partidului Comunist Român în istoria modernă și contemporană a României, uriașă sa activitate politică și organizatorică, consacrată înlăptuirii mărețelor țeluri ale revoluției de eliberare socială și națională, de transformare democratică și socialistă a societății românești, ale consolidării independenței și suveranității patriei, politica sa științifică în domeniul întăririi capacității de apărare a țării, al făuririi și pregătirii armatei de tip nou.

În cadrul problematicei abordate, un loc deosebit de important l-au ocupat prezentarea rolului hotărâtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea și promovarea politicii militare a partidului și statului nostru, grija sa statornică pentru înzestrarea și sporirea forței combative a armatei, pentru

ridicarea nivelului de pregătire a gărzilor patriotice, detașamentelor de pregătire a tineretului, a celorlalte formațiuni din cadrul sistemului național de apărare. Totodată, au fost relevate semnificațiile patriotice și politico-morale ale participării armatei la înlăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării, unitatea indisolubilă dintre armată și popor, corelația unor ramuri ale științei cu problemele întăririi capacității de apărare a patriei noastre socialiste.

Comunicarea *Partidul Comunist Român — făuritorul și conducătorul armatei României socialiste*, prezentată de generalul-maior dr. Constantin Olteanu, ministrul apărării naționale, a înfățișat coordonatele de bază ale activității partidului nostru în făurirea armatei populare, procesul transformării democratice și apoi socialiste a armatei în anii revoluției și construcției socialiste. Ca și toate celelalte domenii ale vieții țării, dezvoltarea armatei României socialiste a cunoscut un moment de cotitură odată cu Congresul al IX-lea al partidului. Datorită activității creatoare a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, dispunem de o concepție temeinic fundamentată privind apărarea națională, de o doctrină militară originală, cuprinzând un corp de principii, orientări și opțiuni care asigură unitatea de acțiune în domeniul apărării armate a patriei, valabilă deopotrivă pentru toate elementele și factorii ce determină puterea militară a țării. Autorul a relevat importanța deosebită a conducerii de către partid a armatei, faptul că aceasta s-a manifestat și se exercită pe toate planurile.

Poziția Partidului Comunist Român privind rolul armatei în viața social-politică a țării, în

lupta pentru apărarea independenței și suveranității patriei (1921—1944), abordată în comunicarea generalului-maior dr. Ilie Ceaușescu a fost amplu argumentată cu fapte și mărturii care atestă grăitor grija partidului de a atrage militarii de partea luptei maselor populare pentru drepturi democratice și o viață mai bună, de a educa ostașii în spiritul înțelegerii și sprijinirii aspirațiilor celor exploatați, pentru a împiedica acțiunile represive ale claselor dominante și a dezvolta și lărgi frontul bătăliei revoluționare. Deși scoaterea partidului comunist în afara legii, în vara anului 1924 a îngreunat foarte mult desfășurarea muncii sale în armată, această activitate nu a fost întreruptă. Autorul comunicării a insistat asupra principalelor obiective ale muncii partidului în rândurile armatei, asupra gamei largi de forme și metode folosite în scopul realizării lor, îndeosebi în perioada pregătirii și desfășurării unor însemnate bătălii de clasă precum și în perioada creșterii pericolului fascismului, a luptei aprige împotriva dictaturii militaro-fasciste, pentru răsturnarea regimului antonescian și alăturarea României la forțele antihitleriste.

În comunicarea *Activitatea Partidului Comunist Român pentru făurirea armatei de tip nou, Armata României socialiste, creație de seamă a revoluției, a procesului de edificare a noii orinduirii în țara noastră*, generalul-maior Constantin Antip și colonelul Ion Mihalcea au evidențiat originalitatea concepției partidului nostru — și deopotrivă a modalității realizării ei — privind făurirea armatei de tip nou, în sensul asigurării deplinei concordanțe între misiunile, fizionomia organismului militar și natura orinduirii sociale ce se edifică în țara noastră. Procesul de democratizare a armatei — specific primei etape a revoluției — s-a realizat, în principal prin convingerea politică și ideologică a militarilor, concomitent cu instituirea treptată a controlului și autorității Partidului Comunist Român asupra armatei și preluarea ei, în ultimă instanță, sub conducerea directă a partidului. Etapa socialistă a revoluției a conferit un conținut adecvat transformării revoluționare a armatei, i-a accelerat considerabil ritmul.

În comunicarea *Rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea și aplicarea politicii militare a partidului și statului nostru*, generalul-colonel Vasile Milea a reliefat trăsăturile definitorii ale politicii militare actuale a României socialiste, faptul că aceasta, fiind parte organică a politicii generale a partidului și statului nostru, se definește, în mod firesc, prin aceleași atribute valorice ca și sistemul căreia îi aparține: realism, caracter științific, fundamentare trainică pe realitățile vieții interne și pe concluziile rezultate din analiza evoluției situației interna-

ționale contemporane, receptivitate și adaptabilitate la noile solicitări, reflectare fidelă a intereselor vitale ale națiunii noastre, a cauzei destinderii, colaborării active între popoare, a păcii în lume. În toate aceste trăsături definitorii, s-a arătat în comunicare, se distinge, lesne de fapt, caracteristicile fundamentale ale gândirii și acțiunii cutezătoare, profund revoluționare ale secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, creatorul inspirat și promotorul activ al acestor politici constructive.

Comunicarea generalului-locotenent Gheorghe Gomoiu, *Unitatea indisolubilă dintre armată și popor — izvor de bază al forței armatei noastre, al capacității sale de apărare a patriei*, a evidențiat faptul că unitatea dintre armată și popor, componentă intrinsecă a unității socialiste a națiunii noastre, întemeiată pe trainice baze economice, ideologice, politice, sociale, morale și organizatorice, unitate cu puternice și multiple rădăcini în istoria îndelungată a țării noastre, reprezintă o cheazăie a întăririi puterii de apărare a patriei, a asigurării independenței sale. În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndeplinirea tuturor funcțiilor ce revin armatei, sint concepute și direcționate a se efectua întotdeauna în strânsă conlucrare cu poporul.

Istoriografia românească despre războiul întregului popor ca mijloc de apărare a independenței naționale s-a intitulat comunicarea dr. Florin Constantiniu, în cadrul căreia s-au înfățișat trăsăturile definitorii ale istoriografiei românești, problematica acestora privind războiul întregului popor, dezvoltarea acestor abordări în lucrările de profil după cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, care a fertilizat și investigațiile teoretice și științifice și în acest domeniu de larg interes, preocupări stimulate și de concepția clară a partidului și statului nostru privind apărarea patriei de către întregul popor, de orientările politicii militare a României socialiste.

În comunicarea *Valori profund educative în istoria poporului român, a partidului său comunist*, dr. Nicolae Copoiu a abordat acest ansamblu de valori — impresionant prin dimensiunile sale umaniste — prin prisma înviorărilor ce le exercită asupra profilului politico-moral al cetățenilor patriei. S-a argumentat faptul că opera secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a proiectat o imagine nouă nu numai asupra prezentului și viitorului, ci și asupra trecutului partidului și poporului român, marile valori ale istoriei fiind definite și apreciate într-o viziune unitară, în concordanță cu filozofia materialist-dialectică, cu adevărurile fundamentale ale existenței istorice a poporului nostru.

Contraamiralul Iosif Pricop a prezentat referatul *Armata — factor activ în dezvoltarea conștiinței socialiste a tineretului, școală de educare revoluționară și patriotică în spiritul eticii și echității socialiste*, în cadrul căreia a evidențiat concepția partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind obiectivele și principalele direcții de acțiune pentru educarea comunistă a tinerilor care se pregătesc sub drapelul de luptă ale armatei pentru apărarea patriei.

Multiplele interdependențe dintre matematică și știința militară au fost evidențiate în comunicarea *Matematica și știința militară* a academicianului Gheorghe Mihoc. S-a relevat faptul că nu puține euceriri ale matematicii și-au găsit aplicații efective în domeniul militar, care, la rândul său, a pus matematicii, diverse probleme teoretice și practice. În acest context au fost prezentate valoarea și multiplele posibilități deschise de teoria jocurilor, care a permis să fie analizate, pe modele matematice, situații conflictuale secvențiale.

Prezentind referatul *Crearea și dezvoltarea industriei naționale de apărare — expresie a preocupării constante a Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru întărirea capacității de apărare a patriei*, generalul-locotenent Nicolae Popa și colonel inginer Nicolae Bărbat au argumentat faptul că progresele înregistrate în industrializarea țării, creșterea potențialului tehnic și tehnologic al economiei noastre au permis și dezvoltarea producției proprii de mijloace de apărare, care reprezintă în zilele noastre o cerință a consolidării independenței naționale.

Fizica și știința militară, a fost tema comunicării academicianului Șerban Țițeica în care, după ce a prezentat sintetic câteva din descoperirile de seamă ale fizicii cu largă aplicabilitate în construcția de tehnică militară, s-a oprit cu precădere asupra realizărilor din fizica corpului solid care au condus la construcția unor procesoare rapide și de gabarit mic și la progresele din domeniul undelor electromagnetice decimetrice cu aplicații în radiolocație.

Generalul-maior Alexandru Petriceanu a prezentat referatul *Gărzile patriotice — componentă importantă a sistemului apărării naționale a Republicii Socialiste România*, referindu-se la obiectivele și sarcinile ce revin, potrivit Directivei comandantului suprem, gărzilor patriotice în actualul cincinal, la căile principale de acțiune pentru consolidarea organizatorică a statelor majore, a pregătirii cadrelor, a ridicării capacității de intervenție și acțiune a gărzilor patriotice și pentru îmbunătățirea conlucrării acestora cu unitățile militare și celelalte formațiuni de apărare.

Formațiunile de pregătire militară a tineretului — forță potențială de seamă a sistemului

național de apărare s-a intitulat referatul căpitanului Teodor Tufan în care s-a insistat asupra direcțiilor majore de acțiune pentru îndeplinirea rolului atribuit acestor formațiuni în cadrul sistemului național de apărare, prin perfecționarea continuă a metodologiei procesului de instruire a tinerilor și generalizarea experienței pozitive acumulate atât în pregătirea militară a tinerilor, cât și în educarea lor patriotică, morală și ostășească.

Profesorul Emanuel Sahlin prezentind comunicarea *Aportul chimiei fizice la știința materialelor*, a relevat faptul că în cadrul unei ample sinteze interdisciplinare, importante discipline ale chimiei fizice, precum chimia fizică a macromoleculelor și colozilor, electrochimia, radiochimia, fotochimia toate au însemnat posibilități de aplicare în diferite domenii ale activității militare.

Generalul-colonel Marin Nicolescu, prezentind comunicarea *Semnificațiile patriotice și politico-morale ale participării armatei la îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării*, a înfățișat concepția partidului nostru privind funcțiile sociale ale armatei, în cadrul cărora, concomitent cu pregătirea sa în vederea îndeplinirii misiunii de bază, se înscrie și sarcina de a participa activ la realizarea obiectivelor economice ale partidului și statului nostru, evidențiindu-se multiple semnificații ale participării armatei la activitatea productivă, expresia cea mai pregnantă a patriotismului armatei noastre pe timp de pace.

În secțiunile constituite pe principalele domenii de preocupări — arta militară, tehnica militară, științele sociale și activitatea economico-financiară — prin cele 43 de referate și comunicări s-au evidențiat direcțiile de efort pentru materializarea în armată a cerințelor partidului nostru, a comandantului suprem privind creșterea capacității combative a comandamentelor, marilor unități pentru sporirea întregii activități de pregătire a tinerilor în vederea apărării patriei.

În cuvîntul de încheiere a lucrărilor sesiunii științifice, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, prof. univ. dr. docent Mihnea Gheorghiu, a remarcat faptul că prin referatele și comunicările prezentate s-a configurat laborioasa activitate a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru întărirea capacității de apărare a patriei, ca parte integrantă a operei de edificare a noii societăți, valoarea deosebit de bogată în semnificații, idei și concluzii teoretice și practice a problematicei abordate. Totodată a relevat conlucrarea fructuoasă, devenită tradițională, dintre Ministerul Apărării Naționale și cele mai prestigioase instituții de știință și cultură ale țării noastre, colaborare care s-a dovedit

rodnică și pe alte tărîmuri, ca expresie a prezenței active a armatei în întreaga viață politică, științifică și spirituală a țării.

Lucrările sesiunii — una din manifestările dedicate aniversării a șase decenii de la înființarea Partidului Comunist Român — s-au constituit într-o vibrantă expresie a sentimentelor de nemărginită dragoste și aleasă recunoștință pe

care ostașii țării, asemenea întregului popor, o poartă glorioșului nostru partid, secretarului său general, comandantul suprem al forțelor armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Colonel Mihai Arsințescu

Lt. col. Gheorghe Arădăvoaice

CONCEPȚIA ȘI PRACTICA PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSRU CU PRIVIRE LA CĂILE DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A INFRACTIUNILOR ÎN ETAPA ACTUALĂ — Dezbateri științifică — martie, 1981

Secția de științe juridice a Academiei de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România a organizat, în ziua de 20 martie 1981, dezbateri științifice cu tema: *Concepția și practica partidului și statului nostru cu privire la căile de prevenire și combatere a infracțiunilor în etapa actuală*.

În cadrul cuvîntului de deschidere tov. Ioan Ceterchi — vicepreședinte al Academiei de Științe Sociale și Politice, ministrul Justiției, a subliniat faptul că organizarea unor astfel de dezbateri cu caracter științific constituie o practică permanentă a partidului nostru, ele avînd menirea de a generaliza experiența pozitivă, de a desprinde noi concluzii de ordin teoretic și practic pentru activitatea în domeniul respectiv.

Tematica referatelor prezentate în cadrul dezbaterii a cuprins: *Trăsăturile definitorii ale politicii partidului și statului nostru cu privire la căile de prevenire și combatere a infracțiunilor în etapa actuală* (Nicolae Popovici, procuror general al R. S. România); *Activitatea organelor de miliție în vederea prevenirii și combaterii infracțiunilor în etapa actuală* (general-maior Octavian Pop, locțiitor al șefului Inspectoratului General al Miliției); *Practica Tribunalului Suprem în realizarea politicii actuale de prevenire și combatere a manifestărilor infracționale* (Ion Sălăjan, președintele Tribunalului Suprem al R. S. România); *Preocuparea C.O.M. de la Întreprinderea „Electroaparataj” pentru prevenirea manifestărilor antisociale și pentru reeducarea celor condamnați să execute pedepse prin muncă corecțională* (Ioan Filip, președintele C.O.M. de la Întreprinderea „Electroaparataj” București).

Au mai fost prezentate unele comunicări care s-au ocupat de probleme cum sînt: educația și constringerea, rolul maselor în

realizarea politicii penale (C. Bula); prevenirea generală, concept și semnificație în politica penală actuală; cercetarea științifică a cauzelor și condițiilor săvîrșirii de infracțiuni în etapa actuală (G. Baziliade); evoluția și structura fenomenului infracțional în ultimii 15 ani (I. Ionescu); infracțiunile contra avutului obștesc (Simion Ionescu); contra persoanei (Mircea Constantinescu); perfecționarea legislației penale în lumina documentelor de partid și a cerințelor actuale de apărare a ordinii de drept socialist (Iulian Poenaru).

La dezbateri științifică au participat specialiști în domeniul teoriei și practicii dreptului, reprezentanți ai unor întreprinderi, instituții și organizații obștești.

Comunicările prezentate și intervențiile participanților la dezbateri științifică au subliniat, cu argumente și fapte rezultate din practica socială, justetea măsurilor luate de partidul și statul nostru pentru creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării.

Analiza referitoare la evoluția și structura fenomenului infracțional în ultimii 15 ani a oglindit modificările esențiale ce s-au produs în ultimii ani, ca urmare a aplicării măsurilor hotărîte de plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1977, îndeosebi pe linia creșterii ponderii sancțiunilor fără privare de libertate, în totalul sancțiunilor aplicate celor ce au încălcat normele de conviețuire socială și legile țării.

Acordarea cu prioritate a pedepselor care permit ca vinovatul să rămînă în același colectiv de muncă a creat condiții ca reeducarea și recuperarea socială să se realizeze cu o

mai mare eficiență, aceasta fiind rezultatul, în primul rând, a colectivului de muncă care a înțeles semnificația unei astfel de politici penale și și-a realizat rolul de educator al fiecărui om al muncii.

În acest sens au fost edificatoare datele furnizate de tovarășul Ioan Filip, președintele C.O.M. din Întreprinderea „Electroaparataj” București. În cadrul acestei întreprinderi în cursul anilor 1977/1980 au fost repartizați, pentru a executa o sancțiune penală fără privire de libertate, un număr de 44 de persoane care au încălcat legea penală. Dintre aceștia doar pentru unul singur instanța de judecată a fost sesizată și nevoită a hotărî revocarea măsurii și înlocuirea acesteia cu sancțiunea închisorii, ceilalți sancționați reușind a se încadra în mod corespunzător și colectivul să-l ajute pentru a evita repetarea faptelor antisociale.

Reușita dezbaterii științifice, realizate pe tema concepției și practicii partidului și statului nostru cu privire la căile de prevenire și combatere a infracțiunilor în etapa actuală, poate fi reliefată și de faptul că a permis conturarea problemelor care trebuie să stea permanent în atenția tuturor factorilor chemați să aplice în practică noua orientare în politica penală a partidului și statului nostru. Din multitudinea problemelor, care au fost abordate în cadrul dezbaterii, se pot reține următoarele orientări principale:

1. În activitatea practică desfășurată pentru educarea maselor și combaterea actelor de încălcare a normelor de conviețuire socială și a legilor țării trebuie pornit de la faptul că munca de convingere a oamenilor de a respecta legile țării nu poate fi desfășurată fără a asigura aplicarea fermă, intransigentă a dispozițiilor legale, deoarece activitatea de prevenire este strict legată de aceea a formării opinilor referitoare la operativitatea și echitatea actului justițiar.

Accentul unilateral pus pe „convingere” și „prevenire”, fără a se acționa și prin „constringere” și „reprimare”, poate duce în etapa actuală, la subestimarea rolului sancțiunilor în asigurarea ordinii efective de drept.

Umanismul societății noastre manifestat și în practica penală (elocvente fiind în acest sens actele de clemență care au fost emise în 1977) nu trebuie să însemne pentru nimeni, organe de stat sau cetățenii patriei noastre, o diminuare a fermității manifestate împotriva acelor care neînțelegând sau nedorind să înțeleagă acest umanism, au continuat să încalce normele de conviețuire socială, legile țării. S-a reținut faptul că umanismul trebuie înțeles ca o grijă față de individ dar și față de colectivitate, care trebuie apărută împotriva

infractorilor, or, în acest mod, nu poate nicicum să mai fie tolerate actele antisociale.

2. Creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării sînt indisolubil legate și de modul în care organele de stat specializate pentru a desfășura o astfel de activitate vor reuși să întărească legătura cu masele, vor reuși să antreneze cetățenii la fătura formelor de control social colectiv, determinînd astfel o creștere a gradului de responsabilitate și a respectului față de lege, față de normele morale ale societății noastre.

3. Activitatea de educație juridică trebuie să asigure creșterea respectului fiecărui cetățean față de lege și normele de conviețuire socială și să dezvolte puterea de autocontrol în acțiunile fiecăruia. În acest sens, popularizarea legilor trebuie să se desfășoare cu continuitate și nu sporadic, în forme atractive, convingătoare, să țină seama de situațiile concrete din unitățile unde se desfășoară, și de nivelul de pregătire al auditoriului. De asemenea, acțiunile concrete de educație juridică a maselor trebuie însoțite de acțiuni operative, de combatere a stărilor negative din sectorul de activitate unde se desfășoară astfel de acțiuni.

4. Trebuie să se acorde, în continuare, o grijă deosebită pentru pregătirea colectivelor de oameni ai muncii din unitățile socialiste ca factori de educație cu o eficiență sporită în reeducarea prin muncă și reintegrarea socială a persoanelor sancționate și repartizate pentru executarea unei pedepse fără privire de libertate.

5. Acțiunea școlii trebuie să se facă prezentă în mai mare măsură în combaterea infracțiunilor la minori. Școala, în cooperare cu familia, trebuie să asigure educația minorilor astfel încît aceștia să fie feriți de la săvîrșirea unor fapte antisociale. Școala, organizațiile de tineret și alte instituții sociale trebuie să acționeze cu o mai mare promptitudine pentru educația familiilor celor copii predispuși la comportamente antisociale.

6. Executarea pedepsei cu închisoarea de către persoanele care au încălcat legile țării trebuie să contribuie tot o formă de prevenire a repetării faptelor antisociale. În acest sens, executarea pedepsei cu închisoarea trebuie să determine modificări în conștiința celor sancționați, să-i facă să înțeleagă că se pot reintegra din nou în viața socială. Societatea, aplicînd sancțiunea cu pedepse privative de libertate, își exercită în continuare rolul său

educativ. În perioada executării pedepsei cu închisoarea, societatea le asigură și condiții pentru continuarea școlarizării, calificarea într-o meserie, acestea fiind considerate ca premise ale reușitei reinserției sociale.

7. S-a subliniat, totodată, necesitatea ca manifestările antisociale să facă obiectul unor preocupări constante pentru cercetarea cauzelor individuale și a celor sociale ale devianței penale, de ea fiind dependentă elaborarea unor strategii de prevenire a unor astfel de comportamente și a criminalității, ca fenomen social. Pe această linie au fost prezentate modalitățile în care manifestările antisociale trebuie studiate, subliniindu-se necesitatea coordonării acestor cercetări și colaborarea de tip multidisciplinar a tuturor forțelor în abordarea problemelor și în formularea concluziilor referitoare la prevenirea deviației penale,

precum și la recuperarea socială a celor ce au încălcat normele de conviețuire socială.

În încheierea dezbaterii, tov. Ioan Ceterchi a scos în evidență utilitatea organizării unor astfel de discuții publice atât pentru fundamentarea teoretică cit și pentru practica socială a aplicării politicii penale a partidului și statului nostru. S-a apreciat că, prin conținutul lor, referatele prezentate și luările de cuvânt au reușit să prezinte o serie de idei și experiențe care vor putea contribui la continua perfecționare a activității organelor de stat, a unităților socialiste și organizațiilor obștești, pe linia prevenirii comportamentelor antisociale și reeducării prin muncă a tuturor acelor care se abat de la normativul juridice ale societății noastre.

Dr. Constantin Iacovișac

TEORII SOCIOLOGICE ȘI SCHIMBAREA SOCIALĂ

— dezbateri științifice — 22 aprilie 1981

În ziua de 22 aprilie 1981 a avut loc o dezbateri științifică organizată de Centrul de cercetări sociologice pe tema *Teorii sociologice și schimbarea socială*. Inițiată în cadrul pregătirilor generale pentru Congresul Mondial de sociologie ce se va ține în 1982 la Mexic, întâlnirea a oferit prilejul unor ample și valoroase discuții la care au participat, în afara cercetătorilor și cadrelor didactice care fac parte din Centrul de sociologie, cadre didactice de la catedra de sociologie a Academiei „Ștefan Gheorghiu”, Centrul pentru studierea problemelor tineretului, Institutul Politehnic-București, I.M.F., Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

Cele 18 intervenții susținute de: O. Bădina, A. Cazacu, Ștefan Costea, V. Constantin, I. Drăgan, O. Hoffman, I. Iordăchel, M. Larionescu, F. Mahler, I. Matei, I. Petre, Gr. Popescu, I. M. Popescu, C. Radu, A. M. Sandi, G. Stoiciu, I. Ungureanu, A. Vasilescu și C. Zamfir, au reușit să contureze o serie de aspecte esențiale, de semnificație teoretică și practică majoră, cu privire la caracteristicile și tendințele principale ale dezvoltării și schimbărilor sociale contemporane, criteriile valorice de analiză și evaluare a transformărilor sociale și a efectelor lor pe planul vieții umane, direcțiile principale ale dezvoltării social economice în țara noastră în

etapa actuală etc., au pus în evidență necesitatea unor preocupări mai sustinute de generalizare teoretică și de interpretare a bogatei și originale experiențe practice create acumulate de țara noastră în perioada construcției socialiste.

Ceea ce se impune, de la început, a fi luat în considerație se referă la accentuarea discuțiilor și confruntărilor științifico-ideologice pe plan internațional pe o arie tematică tot mai largă privitoare la aspectele și sensurile schimbărilor sociale din lumea contemporană. Numeroși participanți la discuție au relevat că asistăm nu numai la o mare proliferare a teoriilor elaborate din diverse perspective (filozofice, sociologice, axiologice, politologice, economice etc.) având drept obiect de analiză procesele, factorii, dimensiunile și efectele schimbărilor și transformărilor sociale, ci la o nouă orientare teoretico-ideologică a unor abordări, la o mai puternică implicare politico-ideologică a teoriilor elaborate, ceea ce contribuie la schimbări în „dispozitivul” forțelor angajate în dezbateri, la o accentuare a confruntărilor de poziții teoretice și atitudini practice pe plan internațional.

S-a pus în evidență faptul că azi, poate mai mult ca oricând, este necesar a pune în dezbateri teza caracterului contradictoriu al schim-

bărilor, ambivalența de sens și tendințe a acestora, generarea altă a unor procese transformatoare, progresiste care contribuie la dezvoltarea umanului, cît și a unor aspecte negative, de frînare a dezvoltării, de limitare a libertăților umane, de alienare, manipulare etc.

Numeroase teorii burgheze încearcă să golească conținutul transformărilor sociale de adevărata lor semnificație, înlocuind concepte de „dezvoltare”, „transformare”, „progres social”, „revoluție” etc. cu termeni așa-zis „neutri” cum ar fi cel de „schimbare”. Se încearcă a promova, alături de vechea teorie a convergenței, ideea unei „noi” alternative în fața omenirii care ar putea evita atât calea capitalistă, cît și cea socialistă, sau a se „readapta” pozițiilor liberaliste burgheze conform cărora, prin unele schimbări, capitalismul ar putea fi adaptat pentru a rezista marilor probleme ridicate de procesele transformatoare ale contemporaneității. Se cuvine însă, a nu trata în bloc teoriile nemarxiste în acest domeniu, sesizînd unele poziții mai critice privitoare la efectele negative ale schimbărilor în lumea capitalistă, la unele încercări de a oferi soluții — chiar limitate și incapabile a rezolva practic problema — care să reclame participarea mai largă a maselor, a celor direct afectați de prejudiciile transformărilor, la un control social impus virfurilor conducătoare, elitelor de putere.

O atenție mai mare trebuie acordată preocupărilor teoretice care au loc în cadrul țărilor în curs de dezvoltare, pentru a vedea problemele specifice cu care se confruntă și modalitățile în care ele își văd propriul lor viitor.

Față de toate aceste aspecte ale vieții contemporane, se impune — așa cum a rezultat din dezbateri — o preocupare mult mai susținută și bine condusă din partea sociologilor din țara noastră, în vederea elaborării unor instrumente teoretico-metodologice apte a permite o descifrare a sensurilor contradictorii și a semnificațiilor proceselor sociale, o analiză mai fină și profundă în vederea unei participări mai active la marile confruntări teoretice pe plan internațional. Este necesar a elabora și verifica — în practica propriu-zisă a acestor confruntări — sisteme conceptuale operaționale apte a oferi criterii valorice de analiză, evaluare și comparare a sensurilor social-umane ale schimbărilor care au loc în diferite țări, în diferite sisteme sociale, în diferite zone ale lumii.

Analiza schimbărilor sociale sub aspectul evaluării lor axiologice, ideologico-politice, practic-umane impune sociologilor din țara noastră o mai mare deschidere spre domenii cît mai variate ale realității și preocupărilor

teoretice. Angajarea sociologilor din țara noastră, la promovarea pe plan internațional a experienței și poziției originale și realiste a partidului și statului poate fi realizată printr-o legătură tot mai puternică cu practica, cu procesul propriu-zis al transformărilor sociale.

Răspunsurile pe care noi sintem chemația le da se cuvin a fi fundamentate prin elaborarea unor modele care să exprime această experiență pe care am acumulat-o, să ofere alternative practice superioare și eficiente celor promovate de teoriile nemarxiste. Dezbateri a pus în centrul său tocmai cerința unei preocupări mai susținute și finalizatoare care să generalizeze diversele aspecte ale experienței acumulate în practica construcției socialiste din țara noastră.

Contrar unor poziții susținute în occident, conform cărora ar exista un unic model de dezvoltare (cel al țărilor capitaliste dezvoltate economic), experiența dovedește că nu există și nu poate exista un model unic (nici doar cîteva) al schimbărilor sociale contemporane.

Sociologia din țara noastră, au subliniat numeroși participanți la discuții, este chemată să contribuie la elucidarea teoretică a modelului de dezvoltare a României, a strategiilor alternative pe care le-a elaborat și le-a realizat. Numeroasele și importante transformări obținute de noi, indicațiile programatice ale celui de al XII-lea Congres pot sta la baza efortului de generalizare teoretică a experienței practice de construcție a noului societăți. Se cuvine a da răspunsuri, a oferi alternative de soluții în legătură cu originea schimbării, transformării și dezvoltării în societatea românească a zilelor noastre, natura dezvoltării noastre, valorile și obiectivele majore pe care urmăm să le realizăm.

În cadrul acestei problematice largi, s-a arătat că în noua etapă de dezvoltare a democrației în țara noastră bazată pe autoconducerea oamenilor muncii sociologia poate participa mai direct la perfecționarea procesului de luarea deciziilor prin sprijinirea unor experimente sociale locale capabile a oferi variante posibile în fundamentarea strategiilor de acțiune.

Revoluția tehnico-științifică constituie un factor calitativ cu un rol mai preponderent în mecanismele dezvoltării țării noastre, iar sociologia analizează dimensiunea umană esențială a proceselor generate de R.T.S. Analiza schimbărilor produse de R.T.S. în diferitele domenii ale practicii sociale a condus, în cadrul dezbaterii și la formularea altor propuneri cum ar fi: considerarea învățămîntului și a cercetării științifice ca sectoare productive, generatoare tot mai principale

ale progresului economico-social; recunoașterea noului rol al științelor sociale care devin în țara noastră, forțe nemijlocite ale progresului, ceea ce impune discutarea statutului social al sociologului, psihologului, în noile condiții în care ne aflăm.

Influența schimbărilor sociale asupra modului de viață a relevat și alte aspecte. Din perspectiva politicii noastre sociale, un loc aparte îl ocupă și abordarea conceptului de sănătate. Strategia de acțiune socială din țara noastră pune tot mai mult accentul pe prevenirea bolilor, pe înlăturarea factorilor care pot genera îmbolnăvirea, medicina integrându-se în politica de ansamblu a marilor transformări din țara noastră.

Unele intervenții au abordat influențele dezvoltării asupra mediului ambiant, relevind efectele sale contradictorii și, de aici necesitatea formării și dezvoltării conștiinței ecologice a oamenilor, sarcină la care sociologia poate să-și aducă un aport important. „Criza” ecologică este o criză a valorilor care au generat pînă acum intervenția omului. În țara noastră, strategiile de acțiune socială includ tot mai mult și efectele posibile și dezirabile ale schimbărilor asupra mediului, integrînd organic, criteriile de evaluare eco-

logică în ansamblul criteriilor care direcționează deciziile și practica socială.

Raportul dintre dezvoltarea socială și fenomenele de ordin subiectiv au reținut atenția participanților la discuții. Formarea conștiinței materialist-științifice a oamenilor reprezintă nu un simplu efect al schimbărilor sociale ci, în primul rînd, un factor major de promovare a acestora și de direcționare spre obiectivele opționale ale politicii noastre.

S-a propus elaborarea — prin contribuții conjugate — a unui sistem conceptual operațional și de indicatori relevanți pentru a studia, analiza și evalua procesele de dezvoltare din țara noastră, și a avea un criteriu de comparare cu experiența altor țări. S-a mai propus realizarea mai multor traduceri (studii, rezumate, proiecte de cercetare) în limbi de circulație mondială pentru a ne putea face mai ușor cunoscut punctul nostru de vedere într-o problemă sau alta, cît și perfecționarea sistemului de documentare și informare în științele sociale care să asigure cu operativitate cunoașterea a ceea ce este mai semnificativ în viața științifică internațională.

Oscar Hoffman

Centrul de cercetări sociologice

CERCETARE ȘI PRACTICĂ ÎN EDUCAȚIE * — Colocviul internațional UNESCO, noiembrie, 1980

Între 10 și 15 noiembrie 1980, s-a desfășurat la București, Colocviul internațional organizat de secția *Structuri, conținuturi, metode și tehnici* a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), la ale cărui lucrări am participat în calitate de observator alături de alți colegi din România (C. Barzea, I. Gerghit, F. Mahler, D. Muster, I. Radu, V. Tircovnicu, S. Singer ș.a.). Lucrările colocviului s-au desfășurat în cadrul Centrului european pentru învățămînt superior, reunind cercetători care lucrează în domeniul educației, activiști politici și responsabili de programe educative, practicieni și specialiști în informare și documentare, el propunîndu-și să examineze, pe de o parte, aplicațiile rezultatelor cercetării în sfera educației și, pe de altă parte, modalitățile prin care cercetarea poate să răspundă mai bine nevoilor educatorilor.

* Cum pot fi întărite legăturile dintre cercetare și practică în vederea ameliorării învățămîntului general.

Colocviul a fost conceput într-o optică interdisciplinară, pornindu-se de la ideea că cercetarea în educație exploatează, din ce în ce mai mult, resursele și rezultatele pe care le oferă științele exacte și naturale, științele sociale și umane, ca și achizițiile cercetării tehnologice.

Atît documentele scrise ale colocviului, cît și dezbaterile orale au fost orientate în direcția elucidării următoarelor probleme: 1. cine are nevoie de cercetare în educație și de ce fel de cercetare are nevoie? importanța și eficacitatea cercetărilor respective asupra factorilor interni și asupra aspectelor sociale ale educației în vederea unei mai bune adecvări a educației la nevoile dezvoltării economice, sociale și culturale; 2. identificarea principalelor obstacole ale impactului cercetării asupra macro și microsistemelor educative; 3. modalități de cooperare și de comunicare între cercetători, pe de o parte, decidenți, planificatori, administratori, profesori și părinți, pe de altă parte, analiza desfășurîndu-se, la acest punct, pe mai multe planuri: determinarea priorităților de cercetare; conducerea activității de cercetare;

modalități de difuzare a rezultatelor cercetării, adaptate diferitelor categorii de utilizatori; 4. acțiunile ce urmează a fi întreprinse la nivel național și la nivelul cooperării internaționale.

Din discuțiile prilejuite de colocviu ne propunem să scoatem în evidență câteva din problemele care au focalizat în mai mare măsură atenția participanților la discuții și câteva din ideile directe, cuprinse în textele scrise, puse la dispoziția participanților. Așa cum remarcă șeful secției de metode, materiale și tehnici de cercetare, E. Branswic, învățământul reprezintă un concept social fundamental, iar situațiile de instruire și ameliorarea formării profesorilor reprezintă un domeniu-cheie. Problema care se pune este aceea a elaborării unei teorii unitare a criteriilor de stabilire a priorităților, precizarea funcțiilor cercetării și a metodologiei transmiterii tehnicii de cercetare în învățământ. Problema este dezbătută pe larg și în unul din materialele colocviului, consacrat analizei unor concepte fundamentale cum sunt cele de „cercetare în educație”, „cercetător în educație”, „practician în educație”. În concepția autorilor raportului — John Laska (profesor de teoria educației la Universitatea din Texas) și Peter Zander (cercetător asociat la aceeași universitate), obiectivul oricărui studiu asupra legăturilor dintre cercetare și practică în educație este de a determina în ce măsură practicienii educației utilizează rezultatele cercetării. Viziunea implicând supoziția că acțiunile practicienilor sunt legate direct de rezultatele cercetării este una simplistă. Legăturile dintre cercetarea educațională și practicile educative sunt complexe și adesea neliniare, ceea ce face foarte dificilă evaluarea importanței utilizării cercetării.

Complexitatea, neliniaritatea relației dintre teorie și practica educațională derivă din mai multe împrejurări. Este vorba, în primul rând, de faptul — deja menționat — că autorii cercetării și autorii punerii în practică a rezultatelor ei nu sunt întotdeauna aceleași persoane. Schimbările între cei care fac știință și cei care o aplică sunt insuficiente; din diferite cauze, unii (practicienii) nu-i înțeleg pe ceilalți (cercetătorii). De aici necesitatea de a ameliora comunicarea între cercetare, decizie și practica educativă, de a găsi mecanismul accelerării aplicațiilor în procesul de învățământ a datelor furnizate de cercetarea educațională, de a transforma nu numai un element al sistemului didactic, ci un context: mentalitățile elevilor și ale părinților, viața școlară și stilul educatorului; trebuie făcută o muncă de informare și formare pentru a obține adeziunea educatorilor la inovația pedagogică (G. Văideanu, România). Unii participanți au încercat să ofere și soluții. Dacă vrem ca datele cercetării să exercite o influență asupra decidenților, administratori-

lor și profesorilor — sublinia A. Yates, directorul Fundației naționale pentru cercetări educaționale în Anglia și Țara Galilor — prima condiție este aceea ca alegerea temelor de cercetare să fie rezultatul dialogului între cercetători și cei care vor aplica rezultatele scontate. Orice cercetare să fie adaptată nevoilor participanților și să le și apară acestora ca atare. O cercetare bună — arăta Zsuzsa Fergé, de la Academia de Științe a R. P. Ungare, specialistă în sociologia educației — va prezenta cu certitudine, interes, într-o zi sau alta, pentru anumiți utilizatori. Trebuie să ne punem, deci, întrebarea: *ce gen de cercetare este susceptibil să-i intereseze pe cei care răspund de funcționarea și ameliorarea ansamblului educativ: administratori, decidenți, planificatori?* Dar termenul de „ameliorare” nu este unul neutru. El depinde de obiectivele sociale la care se subscrie tacit sau explicit. Este, cu alte cuvinte, încercat de valorile care emană de la sistemul social.

Programele de cercetare și aplicarea rezultatelor lor trebuie să se diferențieze potrivit deosebirilor care există între țări pe planul infrastructurii științifice, al sistemelor de informare și documentare, al opțiunilor guvernamentale în materie de cercetare, al sistemului social în general, și, îndeosebi, al deschiderii sale spre lumea exterioară și al voinței de a coopera (D. Danewort, Fundația germană pentru dezvoltare internațională). Aceeași idee s-a regăsit, în altă formă, în poziția exprimată de dr. Hiroshi Azuma, de la Universitatea din Tokyo (Japonia), care a schițat și câteva din orientările generale ale inovației educaționale japoneze: a adapta educația la nevoile personalității fiecărui elev, a face loc dezvoltării aptitudinilor creatoare și inovatoare, fără a sacrifica cunoștințele de bază, a favoriza aspectele umane și internaționale. El preconiza participarea profesorilor și a altor utilizatori la cercetare, fapt care ar facilita comunicarea între utilizatori și cercetători. O parecare lipsă de maturitate a științei educaționale, susținea specialistul japonez, se datorește factorilor psihosociali și interculturali. Educația este un fenomen profund cultural, iar concluziile logice, legate de o cultură anumită, nu pot fi aplicate mecanic asupra ei, pentru că, în ciuda logicii lor, ele pot să apară ca incongruente utilizatorilor non-accidentali, care nu le vor refuza deschis, dar le vor întâmpina prin tăcere, prin lipsă de entuziasm. De aceea, în cercetările efectuate, îndeosebi în cele de sub egida UNESCO, este de dorit să se ia în considerație, serios și cu simpatie, modurile de gândire ale fiecărui popor, dacă vrem ca ideile (concluziile) cercetării să fie real acceptate.

Un interes deosebit au stîrnit participanților la colocviu încercările de a oferi experiențe și modele de legătură între teoria și practica

educațională. Cauza pentru care punctele de vedere ale cercetătorului și ale operatorului nu se întalnesc este aceea că ei nu dispun de același nivel de analiză, traducibil în coduri de lectură și în limbaje intercomunicante. Ar fi, de aceea, foarte productiv, arăta Paolo Orefice, de la Institutul de pedagogie și filozofie morală al Universității din Neapole, de a face astfel încât cercetătorii și operatorii, fiecare pornind de la propriile componente, experiențe și exigențe, să elaboreze împreună modelele metodologice de intervenție educativă. Atunci, primul ar propune teorii mai puțin abstracte, evitând riscul de a opera prin „intelectualizări” și „raționalizări”, iar ceilalți ar lua în stăpânire modulul mai profund de analiză și criterii mai productive de intervenție și influențare asupra realității faptelor. Autorul numește acest gen de studii și de experimentare, metodologie a cercetării participative în educație.

Referindu-se la dezacordul crescut dintre volumul materialului de învățare și posibilitățile de asimilare, A. G. Khripkova, președinte al Academiei de Științe Pedagogice a URSS, arăta că una din direcțiile de corectare a contradicției respective rezidă în modificarea structurii obiectelor de învățământ, selectarea ideilor directoare și importante pe care să se axeze conținutul învățământului, definirea volumului optim al cunoștințelor, a limitelor sale mobile, a criteriilor care permit eliminarea din programe și manuale a materialului perimat. În acest sens, autoarea sublinia utilitatea înlocuirii modelelor de instruire de tip concentric prin programe cu structură liniară care duc nu numai la o economie de timp, ci asigură și o mai bună succesiune logică a conținutului, o dispunere mai rațională a cunoștințelor din punct de vedere pedagogic, iar instruirea și formarea să fie făcute din perspectiva educației permanente.

Învățământul modern se află într-o situație nouă. Astăzi, mai mult decât oricând, el trebuie să-și impună vocația sa formativă, să-i înarmeze pe elevi cu instrumentele muncii intelectuale, să le cultive flexibilitatea, mobilitatea, spiritul creator, deschiderea spre viitorul științei, al gândirii și al practicii. Sint doar câteva din ideile directoare ale modelului românesc, cu privire la raportul dintre teorie și practică, cunoaștere și acțiune, obiectiv și subiectiv în educație, vizând integrarea învățământului cu cercetarea și producția (autori dr. Virgil Radulian și dr. Emilian Dimitriu, director și, respectiv, șef de sector la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice din București).

De o largă audiență s-a bucurat concepția interdisciplinară, de factură psihosociopedagogică, susținută de mai mulți participanți la colocviu, cu privire la rolul esențial al educației în dezvoltarea individului (prof. dr. L. M. Herreweghe).

O mare pondere, în cadrul discuțiilor privitoare la identificarea obstacolelor care stau în calea impactului cercetării asupra practicii educaționale, au avut-o referirile la aspectele social-psihologice ale definirii statutului și rolului copilului în sistemul actului educațional. Există riscul ca educația contemporană să neglijeze aspirațiile și nevoile copilului și să pună mai mult accentul pe exigențele societății. Strategile educaționale trebuie să țină seama de modul cum se combină, în devenirea copilului, determinanții sociali și ecologici, genetici și biochimici, neurofiziologici și psihologici, pedagogici și economici, sociologici și filozofici (Shib H. Mitra, India). Contează cum se exercită diferitele influențe trăite de copil, asupra dezvoltării sale mentale, motorii și senzoriale. Devenirea copilului într-o țară industrializată este diferită de cea dintr-o țară în curs de dezvoltare și, în consecință, nevoile de educație ca și structurile educației pot să difere și ele de la o țară la alta (H. Montagner, Besançon, Franța).

Desfășurat atât în plen cit și pe grupe de lucru, colocviul a statuat o serie de concluzii privind strategiile, conținutul și structurile demersului educațional, atât în ipostaza lui teoretică cit și în cea practică, aplicativă. Astfel s-a conturat necesitatea unor anchete de bază, subliniindu-se rolul metodei participative, al abordării factoriale și multidisciplinare, necesitatea de a selecta conținuturile în funcție de virstele copilului, de aspirațiile și trebuințele sale, finalitatea esențială a educației fiind tocmai aceea de a contribui la dezvoltarea armonioasă a ființei umane, în condiții de egalizare a șanselor și de facilitare a accesului la cultură pentru toți. Este necesar ca în cercetare și în utilizarea datelor să se lase fiecăruia o specificitate profesională, realizându-se, în același timp, un *feed-back* optim între cercetare și publicul destinatar. Ca un model original de asigurare a difuzării rezultatelor cercetării, a fost consemnată experiența românească privind casa corpului didactic.

Beneficiind de o participare internațională, lucrările Colocviului de la București, s-au desfășurat într-un climat de cooperare și comunicare activă. Prin importanța problemelor incluse pe ordinea de zi, prin amploarea și pertinenta discuțiilor care s-au purtat în jurul lor, prin acuratețea și alură științifică riguroasă a textelor scrise, prin concluziile judicioase la care s-a ajuns, colocviul s-a înscris ca un eveniment notabil în dinamismul experiențelor științifice contemporane privind problematica educației și căile sporirii forței ei de penetrație în conștiință și în practica socială.

Președintele al Editurii Pantelimon Golu
-șef de secțiune Universitatea București

DEZBATERI ALE LABORATORULUI „DOCTRINE, TEORIE ȘI METODOLOGIE ÎN ȘTIINȚELE POLITICE”

În primul trimestru al acestui an, laboratorul „Doctrină, teorie și metodologie în științele politice” din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu” a organizat două dezbateri privind *Ideologia și practicile politice ale neofascismului* și *Căi de dezvoltare social-politică în lumea africană*. Au participat cadre didactice din Academie și de la catedrele de științe sociale din Centrul Universitar București, cercetători, activiști de partid și de stat, cursanți la diferite forme de perfecționare și învățămînt din Academia „Ștefan Gheorghiu”.

Dezbateră pe marginea *Ideologiei și practicilor politice ale neofascismului* a fost deschisă de prof. dr. Marin Voiculescu care s-a referit la recrudescența îngrijorătoare, în special în țările Europei occidentale, a mișcărilor de dreapta, mai ales a celor de nuanță net fascistă. În acest context s-au făcut referiri la o diversificare progresivă a modalităților de acțiune politică a acestor forțe, de la amplificarea și intensificarea ariei activităților teroriste și pînă la concertarea unor largi eforturi de dezorientare a electoratului din țările amintite. A fost evidențiată, în același timp, încercarea semnificativă de „elaborare” a unei baze teoretice, a unei doctrine care să justifice și să orienteze acțiunile forțelor și mișcărilor neofasciste contemporane, precum și necesitatea pentru o analiză cît mai completă și nuanțată a acestor fenomene cu care se confruntă societatea capitalistă contemporană. În acest sens se impune o replică argumentată de pe pozițiile teoriei materialist istorice care să releve cauzele și mecanismul lăuntric al fenomenului neofascist și să degaje consecințele imediate și de perspectivă ale acestor mișcări în arie internațională. În aceasta rezidă importanța și oportunitatea unei dezbateri consacrate acestor probleme.

Analiza detaliată a neofascismului implică însă în prealabil soluționarea unei probleme cu semnificație de principiu metodologic: poate fi identificat neofascismul cu fascismul „clasic”, din acest unghi de vedere el aparținînd ca „reînviere” a rămășițelor celui de-al doilea și, în acest caz, gama largă de manifestări reprezentată tot atîtea căutări de fenomen complet nou generat de însăși societatea capitalistă actuală? (prof. dr. Titus Georgescu). O primă opinie tranșant exprimată în acest context a considerat neofascismul ca reflectînd o stare, o expresie a crizei structurilor societății capitaliste contemporane. Din această cauză filiațiile și trimiterile la fascismul „clasic” nu rezistă. Neofascismul se implică în anarhism, acordă atenția modalităților teroriste de acțiune,

ne, difuze și aparent iraționale, creează însă și forțe organizate în forma unor formațiuni politice cu un caracter declarat. În spatele tuturor acestor forțe și modalități de acțiune ale neofascismului se află cercuri interesate care le finanțează, regizează și orientează în sensul destabilizării democrațiilor burgheze contemporane.

Un alt grup de opinii (lector dr. Virgil Măgureanu, cercetător științific Marin Badea) împărtășind ideea că ne aflăm în fața unui fenomen politic nou, generat de realitățile capitaliste contemporane au subliniat, în același timp, că sînt posibile, ca urmare a existenței unor trăsături reale comune, filiațiile între neofascism și fascismul „clasic”, ceea ce evidențiază pe de o parte continuitatea istorică a reacțiunii politice în această expresie, iar pe de altă parte faptul că neofascismul nu este în întregime un fenomen inedit, măcar în parte el reprezentînd și o reactualizare, ca urmare a unor condiții propice, a unora dintre caracteristicile vechiului fascism. Argumentele care susțin acest punct de vedere au vizat în esență cîteva dintre elementele ce se regăsesc în ambele fenomene. Astfel, un număr însemnat dintre actualele nuclee politice neofasciste au fost înființate și organizate de foste cadre S.S. care au supraviețuit prăbușirii celui de-al treilea Reich și care au putut să acționeze nestînjene, și chiar au fost încurajate, în țările occidentale în perioada „războiului rece”, prevalîndu-se de experiența dobîndită în lupta împotriva comunismului.

De asemenea, practica politică a neofascismului în diversele ei forme are drept scop, așa cum s-a petrecut de altfel și în timpul vechiului fascism, destabilizarea structurilor democrației burgheze.

Pe plan ideologic au fost subliniate alte note comune cu ideologia „clasică” a fascismului cum ar fi tentația totalitară, antidemocratismul manifestat printr-o critică violentă a actualelor instituții burgheze care ar alimenta iluzia „egalității”, antimarxismul și anticomunismul, apelul la irațional, la afectiv.

Existența acestor similitudini nu trebuie să excludă ideea că „doctrinile” de factură neofascistă nu fac eforturi să-și adapteze vechile teme la schimbările care au avut loc în lume și să evite reluarea în formă „clasică” a acelor care s-au depreciat inevitabil. Un exemplu în acest sens îl constituie metamorfoza pe care a suferit-o vechea teză a inegalităților rasiale care este prezentată în momentul de față în haina paneuropenismului.

Căi de dezvoltare social-politică în lumea africană a constituit tema celei de-a doua

